

اظهار نظر کارشناسی درباره: «طرح ساماندهی نیروهای قراردادی وزارت نفت»

مقدمه

طرح ساماندهی نیروهای قراردادی وزارت نفت، براساس آنچه در مقدمه توجهی آن آمده است، در راستای تحقق بخشیدن به بندهای «۵»، «۶» و «۷» سیاست‌های کلی نظام اداری ابلاغی مقام معظم رهبری، مبنی بر ایجاد زمینه رشد منابع انسانی و بهسازی و ارتقای سطح دانش، تخصص و مهارت آنها، رعایت عدالت در نظام پرداخت و جبران خدمات با تأکید بر عملکرد، توانمندی، جایگاه و ویژگی‌های شغل و شاغل و تأمین حداقل معیشت با توجه به شرایط اقتصادی و اجتماعی، زمینه‌سازی جذب و نگهداری نیروهای متخصص در استان‌های کمتر توسعه یافته و مناطق محروم تدوین شده است. این طرح به دنبال ایجاد نوعی عدالت درونی در ساختار نیروی انسانی وزارت نفت است و در این راستا راهکاری در جهت نیل به این مهم ارائه کرده است.

مشخصات طرح

دوره دهم - سال دوم

شماره ثبت:

۲۹۱

شماره چاپ:

۵۸۰

ارزیابی طرح

۱. در حال حاضر نیز دستگاه‌های اجرایی کشور چه آنهایی که تابع قوانین عمومی هستند و چه آنهایی که از مقررات خاص اداری و استخدامی تبعیت می‌کنند، می‌توانند نسبت به ساماندهی و یکسان‌سازی حقوق و مزایای کارکنان قراردادی خود با کارمندان رسمی و پیمانی اقدام کنند و هیچ منع قانونی در این زمینه وجود ندارد. حتی قانونگذار در مواردی به دلیل امنیت شغلی پایین نیروهای قراردادی امکان پرداخت‌های بیشتر به آنان را نیز فراهم کرده است که از مصادیق آن می‌توان به تبصره ماده (۱۲۴) قانون مدیریت خدمات کشوری اشاره کرد. لذا به نظر می‌رسد وزارت نفت و شرکت‌های تابعه از این حیث با خلأ قانونی مواجه نیستند.

تاریخ چاپ:

۱۳۹۶/۰۵/۹

معاونت پژوهش‌های

اجتماعی - فرهنگی

دفاتر: مطالعات

اجتماعی

مطالعات حقوقی

مطالعات انرژی، صنعت

و معدن

۲. کلیه اجزای مفاد طرح پیشنهادی با مقررات استخدامی مورد عمل وزارت نفت و شرکت‌های مربوطه در ارتباط می‌باشد و آنها را اصلاح می‌کند، بنابراین لازم بود اصلاحات پیشنهادی با ذکر شماره مواد مربوط مقررات استخدامی صورت می‌گرفت تا در مورد چگونگی اجرای این گونه مواد در مرحله اجرا ابهامی بروز ننماید. این شیوه تدوین طرح پیشنهادی باعث بروز ابهامات و اشکالات عدیده در اجرای مضمون طرح و همچنین بسیاری از مواد مقررات استخدامی خواهد شد. عدم دقت در انشای طرح این اشکال را تشدید کرده است.

مشخصات گزارش

شماره مسلسل:

۲۱۰۱۵۵۱۱

تاریخ انتشار:

۱۳۹۶/۶/۴

۳. تصویب این طرح می‌تواند موجب بروز نابسامانی در بین کارکنان وزارتخانه و همچنین بروز نابسامانی در اجرای مقررات استخدامی مربوط شود؛ از جمله ایجاد نوع جدیدی از کارکنان برای وزارتخانه (علاوه بر انواع موجود فعلی)، موجب می‌شود نوع دیگری از مقررات برای این گونه کارکنان وضع شود که نمونه آن در موارد

مواد (۲)، (۷)، (۸)، (۹)، (۱۰) و (۱۲) مشاهده می‌شود، یقیناً به مرور زمان وضع مقررات دیگر درباره این کارکنان ضرورت می‌یابد که نهایتاً پیچیدگی‌هایی را در مقررات و در میان کارکنان به وجود خواهد آورد.

۴. احکام این طرح موجب ایجاد نوعی رابطه استخدام رسمی بین اشخاص ذینفع و وزارتخانه خواهد شد، بدون آنکه الزامات و تشریفات ضروری ورود به خدمت که در همه دستگاه‌ها مجری است مراعات شده باشد.

۵. نه تنها کیفیت نیروی انسانی موضوع این طرح نادیده گرفته شده، بلکه کمیت آنها نیز به کلی فراموش شده است در حالی که استخدام هر نفر در هر دستگاه باید براساس نیاز احراز شود، در مورد کارکنان این طرح هیچ شرطی برای تعداد افراد مورد نیاز منظور نشده است.

۶. این طرح منافع کارکنان ذیربط را فراهم می‌کند، اما توجهی به، مصالح، منافع و ملاحظات دولت و وزارتخانه ندارد.

۷. از آنجا که مواد متعدد طرح مانند مواد (۲)، (۴)، (۷)، (۸) و (۹) متضمن افزایش در میزان پرداختی‌های کارکنان ذینفع خواهد شد، که به قرار اطلاع فراوانی آنان بالغ بر ۴۰ هزار نفر خواهد بود لذا تأمین بار مالی ناشی از آن برای دستگاه‌های ذیربط قابل اعتناست. به هر حال منابع تأمین این بار مالی در طرح پیش‌بینی نشده و از این جهت با اصل هفتادوپنجم قانون اساسی مغایرت دارد.

۸. به دلیل وجود شرایط کم و بیش مشابه در سایر دستگاه‌های دولتی تصویب این طرح می‌تواند موجب تحریک تقاضاهای مشابه در بین کارکنان وزارتخانه‌ها، مؤسسات و شرکت‌های دولتی شود که عواقب آن بسیار حائز اهمیت است. بنابراین در بررسی مفاد طرح باید مصالح کلان و شناخته شده دولت را به دقت مورد توجه قرار داد.

۹. از جمله مشکلات اصلی حاکم بر نظام پرداخت در کشور عدم تعادل و توازن در بین حقوق و مزایای کارکنان دستگاه‌های اجرایی کشور است. برخورداری برخی از دستگاه‌های اجرایی کشور نظیر وزارت نفت و شرکت‌های تابعه از درآمدهای اختصاصی در کنار تبعیت از قوانین و مقررات خاص اداری و استخدامی، امکان پرداخت‌های نامتعارف حقوق و مزایا در مورد کارکنان رسمی و پیمانی در مقایسه با سایر دستگاه‌های اجرایی که از قوانین عمومی تبعیت می‌کنند را به وجود آورده است. لذا ساماندهی حقوق و مزایای کارکنان دستگاه‌های اجرایی با رویکرد عدالت در پرداخت می‌تواند زمینه اجرای عدالت در بین کارکنان دولت از جمله وزارت نفت و شرکت‌های تابعه را فراهم کند. تصویب این طرح به جهت ایجاد امتیاز برای گروهی از کارکنان دولت (کارکنان قراردادی وزارت نفت و شرکت‌های تابعه) و عدم شمول آن به کارکنان قراردادی سایر دستگاه‌های اجرایی، مصداق تبعیض ناروا محسوب می‌شود و از این حیث مغایر بند «۹» اصل سوم قانون اساسی است.

۱۰. علاوه بر اشکالات فوق این طرح واجد برخی اشکالات جزئی به شرح زیر است:

۱۰-۱. دستگاه‌های مشمول این طرح به صراحت و با ذکر نام معرفی نشده است.

۱۰-۲. عناوین اداری اشخاص ذینفع باید به دقت تحریر و به‌طور یکسان در همه طرح مورد استفاده قرار گیرد: کارمندان قراردادی، کارمندان کار موقت، کارمندان کار معین، و نظیر آن.

۱۰-۳. اجرای توأم قانون کار و قانون تأمین اجتماعی (موضوع ماده (۶)) از یک طرف و مقررات این طرح از طرف دیگر ابهامات و اشکالات بسیاری را مطرح می‌سازد.

۱۰-۴. ماده (۱) فاقد قید زمانی است، در حالی که در ماده (۲) قید زمانی نوشته شده است. ذکر یک تاریخ برای اجرا ضرورت دارد.

- ۵-۱۰. در رابطه با ایجاد مشاغل ستاره‌دار سؤالات دیگری می‌تواند مطرح شود که بدون پاسخ است.
- ۶-۱۰. در رابطه با اجرای طرح جزئیات بسیاری مطرح خواهد شد که تصویب آیین‌نامه اجرایی را ضروری می‌سازد در حالی که مجوز برای تصویب آیین‌نامه اجرایی پیش‌بینی نشده است.
- ۷-۱۰. همان‌طور که از مفاد ماده (۱۰) برمی‌آید، در رابطه با کارکنان شرکت‌هایی که در اجرای اصل چهل و چهارم قانون اساسی به بخش غیردولتی واگذار می‌شوند احکام لازم در قانون اصلاح موادی از قانون برنامه چهارم توسعه و اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم قانون اساسی مصوب سال ۱۳۸۶ پیش‌بینی شده و لذا درج ماده (۱۰) توجیهی ندارد. از این گذشته تکلیف شرکت‌های غیردولتی به اجرای مفاد ماده (۱۰) قابل تأیید نیست.
- ۸-۱۰. انشای ماده (۱۱) مفهوم روشنی ندارد. پس از رفع اشکال می‌تواند بررسی شود.
- ۹-۱۰. ماده (۱۳) مفهوم روشن ندارد پس از رفع اشکال می‌تواند بررسی شود.

جمع‌بندی

همان‌گونه که بیان شد در حال حاضر نیز دستگاه‌های اجرایی می‌توانند نسبت به ساماندهی و یکسان‌سازی حقوق و مزایای کارکنان قراردادی خود با کارکنان رسمی و پیمانی اقدام کنند و از این حیث ضرورتی بر قانونگذاری وجود ندارد. در همین حال طرح حاضر به جهت اینکه طرق تأمین هزینه‌های طرح را پیش‌بینی نکرده است با ایراد اصل هفتاد و پنجم قانون اساسی مواجه است. علاوه بر موارد فوق، طرح حاضر به جهت اشکالاتی که دارد نه تنها به ساماندهی وضعیت نیروهای قراردادی وزارت نفت و تسری عدالت در میان کارکنان این وزارتخانه منجر نخواهد شد، بلکه ممکن است نابسامانی‌های موجود را تشدید کند؛ از این منظر رد کلیات طرح پیشنهاد می‌شود. برای بهبود شرایط ذینفعان طرح حاضر و دیگر نیروهای قراردادی موقت دیگر دستگاه‌های اجرایی کشور که از وضعیت مشابه با کارکنان مدت موقت وزارت نفت و شرکت‌های تابعه آن برخوردارند، پیشنهاد می‌گردد سازمان اداری و استخدامی کشور با مشارکت دستگاه‌های ذیربط مسئولیت بررسی و ارائه راهکار مناسب برای این مشکل را بر عهده گرفته و راهکارهای لازم برای برون‌رفت از وضعیت حاضر را اتخاذ کند.